

Meglierar las premissas professiunalas dals ustiers

La regenza pren posiziun tar l'incumbensa parlamentara da Franz Sep Caluori (pcd Cuira)

DA MARTIN CABALZAR

■ **La regenza è pronta d'acceptar ina incumbensa parlamentara da deputà Franz Sep Caluori (pcd Cuira) ch'intenda da meglierar las premissas da qualificaziun dals ustiers sin il champ da l'igièna da victualias e da la prevenziun da dependenza.** Per il parsura dals ustiers grischuns *Franz Sep Caluori* (Cuira) èsi cler: «La gastronomia è ina part impurtanta per l'economia e per il turissem en il chantun Grischun.» Cun sias prestaziuns contribueschia la gastronomia en moda essenziala a la qualitad, al posiziunament ed al success dal Grischun sco chantun turistic.

Ina cuntradiziun

Dapi la midada da la lescha d'ustaria da l'onn 1998 survegn scadinna persuna la permissiun da manar in'ustaria, premess ch'ella na saja betg dada en egl negativamain u stada culpavla da grevas violaziuns da la lescha da victualias u saja vegnida perseguitada penalmain pliras giadas en connex cun sia pratica d'ustaria. Quai muntia concretamain ch'ins dovria naginas enconuschientschas gastronomicas da basa per pudair manar in'ustaria. Da l'autra vart fetschia il legislatur prescripziuns voluminusas e complexas sin il sector da l'igièna da victualias e da la prevenziun da dependenza. Tenor il parsura dals ustiers grischuns Franz Sep Caluori è quai ina cuntradiziun. Entant ch'il temp per la controlla da victualias vegnia adina dapli a la curta creschia la lavur administrativa adina dapli. Malgrà ch'il chantun haja fatg ils ultims tschintg onns betg main che 1000 cumprovas, haja gnanc ina stuì vegnir refusada. «Questa reglamentaziun senza effect signifitga pia mo ina lavur administrativa per ils manaschis da gastronomia, dentant era per l'administraziun», crititgescha Caluori.

Scolaziun da basa per ustiers

Tenor Caluori èn enconuschientschas da basa en ils secturs dal dretg da victualias

e da la prevenziun da dependenza ina premissa impurtanta per la qualitad da la branscha, per la sanadad da las collavuraturas e dals collavuratur sco er oravant tut per la protecziun da las consumentas e dals consumers. Anc dapli – ellas èn il term ch'ina interpretidra u in interpretider vegn insumma a frida cun las regulaziuns en il sector gastronomic. Ultra da quai reducescha il fatg ch'enconuschientschas da basa en quests secturs vegnan premessas la lavur administrativa ed ils custs da vart da las autoritads che creschan d'in cuntin en il sector da las controllas da victualias.

Tranter auter pervia dals motivs numerads hajan en Svizra 18 chantuns en il fratemp puspè prescrit ina scolaziun da basa per ustieras ed ustiers. Latiers tutgan

en spezial ils chantuns turistics ed ils chantuns vischins Son Gagl e Tessin.

Las vischnancas èn cumpetentas per l'execuziun da la lescha

Dapi 1999 survegn en il Grischun ina permissiun da manar in'ustaria tgi che garantescha ina gestiun dal manaschi irreproschabla e senza reclamaziuns da la polizia. Il chantun Grischun ha abolì 1999 la patenta d'ustier(a), q.v.d. la cumprova da tschertas enconuschientschas u da diploms e.u.v. sco premissa per survegnir la permissiun da manar in'ustaria (admissiun da pratitgar la professiun), cun la revisiun totala da l'onn 1999. L'onn 2007 è vegnida integrada ina nova disposiziun. Tenor quella sto ina petenta u in petent er cumprovar ch'ella u el n'ha-

ja betg cuntrafatg repetidamain u grevmain a la legislaziun federala u chantunala da victualias ils ultims tschintg onns. Tranter ils onns 2008 e 2016 ha il departament d'economia publica emess passa 1000 cumprovas, senza ch'ina avess stuì vegnir refusada. Il cussegl grond ha refusà ultra da quai en la sessiun d'avrigl 2016 ina incumbensa cun la quala è vegnì pretendì d'introducir premissas pli severas per la permissiun. Responsablas e cumpetentas per l'execuziun da las leschas èn dentat las vischnancas.

Fluctuaziun relativamain gronda

2400 dals 4400 manaschis da victualias ch'èn annunziads tar l'uffizi per la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals èn activs en la gastronomia. La

gronda part da las controllas vegn fatga en la gastronomia (totalmain 1300 l'onn 2016). La branscha da gastronomia è caracterisada d'ina fluctuaziun relativamain gronda. En cas da principiants è la lavur per exequir la controlla da victualias difficila perquai che la chapientscha fundamentala per metter en circulaziun victualias segiras manca savens. Il svilup da la conscienza per enconuschientschas elementaras da l'igièna da victualias e dal dretg da victualias è pia ina part essenziala da la lavur da controlla dals controlladers da victualias en quests manaschis.

Meglierar las premissas da basa

La regenza constatescha ch'in svilup negativ da la qualitad da la gastronomia en il Grischun dapi l'aboliziun da la «patenta» d'ustier(a) na po betg vegnir confermada. Dentant er sch'il dumber da manaschis cun ina gronda ristga è constamment bass po la cumprova d'avair frequentà ina scolaziun qualifitgada u in curs cun ina controlla da l'emprender reussida sco premissa per survegnir la permissiun da manar in'ustaria gidar a meglierar la chapientscha en il sector da l'igièna da victualias e da l'autocontrolla ch'è colliada cun quai.

Er or da vista da la prevenziun da dependenza fissia ina intermediaziun d'infurmaziuns sistemata raschunavla per manaschis da la gastronomia, scriva la regenza. Spezialmain il consum da spirituosas cun sias ristgas pleda per mesiras obligantas da vart dal stadi e quai sper ils programs e las cussegliaziuns che vegnan organisads ozendi cun il sustegn dal maun public. Cun francar en la lescha ina scolaziun obligatorica pajada da las participantas e dals participants che dura ina fin maximalmain duas emnas, che sa chatta en il rom da las directives da branscha menziunadas e che resguarda temas da la prevenziun da dependenza pudessan las finamiras da l'incumbensa vegnir cuntanschidas, concluda la regenza. Ella è pronta d'acceptar l'incumbensa sustegnida da 47 deputadas e deputads.

Cun ina megla scolaziun ed infurmaziun da basa vul ins meglierar las premissas professiunalas da novs ustiers.

MAD